

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ประจำเดือนมีนาคม ๒๕๖๕

เหงือกปลาหมอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acanthus ebracteatus* Vahl
 ชื่อพ้อง : *Acanthus ilicifolius* L.
 ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE
 ชื่อสามัญ : Sea holly
 ชื่ออื่น : แก้มหม้อ แก้มหม้อเล จะเกร็ง นางเกร็ง
 เหงือกปลาหมอน้ำเงิน อีเกร็ง

ไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 1-2 เมตร ลำต้นเป็นข้อ แข็ง และมีหนามอ่อนๆ ใบ เป็น ใบเดี่ยวออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ สีเขียวเข้ม ใบรูปไข่ หรือรูปขอบขนาน ดอก ออกเป็นช่อตั้งตรงตามยอด ช่อดอกยาว กลีบดอกยาวสีขาว สีขาวอมม่วง สีขาวขลิบฟ้า หรือสีฟ้าอมม่วง กลีบดอก มี 4 กลีบแยกจากกัน ผล เป็นฝักสีน้ำตาล ปลายฝักบาน มี 4 เมล็ด ชอบขึ้นตามชายน้ำ ริมน้ำคลองบริเวณปากแม่น้ำ

การใช้ประโยชน์ทางยา

ต้นทั้งสดและแห้ง : รสเค็มกร่อย แก้มแลพุพอง น้ำเหลืองเสีย เป็นผิบ่อยๆ แก้อาการผดผื่นคัน ประเทศอินเดีย ใช้รักษาโรคเกี่ยวกับหลอดลม และแก้ไอ และนำมาต้มเอาน้ำดื่มเป็นยารักษาโรคธาตุพิการ

ใบ : รสเค็มกร่อย รักษาโรคปอดบวม และแผลอักเสบ แก้ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ แก้ไข้ หัวพิษฝี พิษกาฬได้ดี แก่น้ำเหลืองเสีย ใช้ปรุงกับฟ้าทะลายโจรรมหัวริดสีดวงทวาร โขลกใบผสมกับขิงคั้นเอาน้ำหยอดตาแก้อาการตาเจ็บ หรือตาแดง ประเทศอินเดีย ใช้ยอดและใบอ่อนโขลกผสมน้ำเล็กน้อยปิดแผลที่ ถูกงูกัด

ราก : ขับเสมหะ บำรุงประสาท แก้ไอ แก้หืด รักษาผดผื่นคันระดูขาว

ผล : รสเค็มกร่อย ใช้เป็นยาขับโลหิตอย่างแรง และแก้ฝีซาง ผิดาน

เมล็ด : ประเทศสิงคโปร์ ใช้เมล็ดเป็นยาแก้ไอ โดยต้มเมล็ดกับดอกมะเฟืองหรือดอกตะลิงปลิง แล้วเติมเปลือกอบเชย และน้ำตาลกรวด จิบแก้ไอ เมล็ดบดเป็นผงใช้พอกแก้ฝีหรือต้มดื่มแก้ไอขับพยาธิ ขับน้ำเหลืองเสีย

ผู้เรียบเรียง : นางสาววิลาสินี จิตต์บรรจง

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ